

La política i els ciutadans

'Defensa de la democràcia'

Sigui o no cíclica la història, algunes reflexions de Rovira i Virgili estan molt vigents 80 anys després

Dimecres, 29 de juny - 00:00h.

Les cometes en el títol no hi indiquen cap doble significat, sinó que es tracta del títol d'un llibre, escrit fa més de 80 anys per **Antoni Rovira i Virgili**, l'escriptor, historiador i polític català, president del Parlament a l'exili, que va ser reeditat l'any passat per iniciativa del Memorial Democràtic. Com remarca **Anna Sallés** en el pròleg, *Defensa de la democràcia* va ser publicat quan ja es deixava sentir a Europa la crisi econòmica que conduiria a la Gran Depressió, amb conseqüències polítiques terribles. Tanmateix, com també afirma **Anna Sallés, Rovira i Virgili** no està responent encara a aquests efectes, sinó a la seva preocupació per la crisi de valors democràtics que percep.

Vivim als inicis del segle XXI, moments també d'aguda crisi econòmica global, sobre la qual ens manca capacitat per acabar-ne de copsar l'abast, així com una crisi de valors, també dels democràtics. No pretenc simplificar moments i situacions de gran complexitat amb la idea senzilla de repetició de la història. La humanitat està condemnada a evolucionar per prova i error; tot el coneixement i l'experiència viscuda per una generació no és assimilable íntegrament per la següent i molts errors es poden repetir. I fa l'efecte que vivim en temps d'acumulació d'errors, semblants als que vivia la consternada i desorientada Europa de començaments del segle XX que ens descriu tan bé **Stefan Zweig** a *El món d'ahir* i que van conduir a l'ambient en el qual **Rovira i Virgili** va escriure el seu llibre i que encara va evolucionar cap a l'emergència dels totalitarismes més sagnants que ha experimentat la humanitat.

Em vull centrar només en els valors democràtics en relació amb les situacions puntuals però agudes de menyspreu al nostre Parlament, als nostres representants i també als nostres partits polítics, i servir-me d'una selecció de paraules de **Rovira i Virgili** que, en qualsevol cas, sigui o no cíclica la història, crec que avui són encara vigents (amb això no dic que ho sigui tot el llibre, que conté també algunes afirmacions que segurament avui **Rovira i Virgili** tampoc defensaria).

Una gran part de la crítica que hi ha darrere les manifestacions d'indignació se centra en «la política», «els polítics» o els «partits polítics», tot i reclamant «democràcia real». Em sembla oportú en aquests moments recordar una de les idees valentament i ben exposades per **Rovira i Virgili**: «Els partits són un instrument indispensable per a l'exercici regular de la democràcia. De la gran massa amorfa o indistinta, variable i poc copsable, els partits en fan -o n'haurien de fer- un conjunt clarament diversificat, apte per a l'expressió de les tendències i per a la manifestació de la voluntat col·lectiva. Sense el previ destriament de la massa en partits, els conceptes de poble i opinió pública són mots sense continguts».

Als articles sobre els defectes i la relativitat de la democràcia («la democràcia mai no és completament democràtica»), **Antoni Rovira i Virgili** exposa també amb valentia i claredat la inevitabilitat dels defectes i al mateix temps la fortalesa de la democràcia per superar-los: «Dins la democràcia es forma una oligarquia; però aquesta queda sotmesa als sentiments populars, i està controlada, i és destituïble per voluntat de la majoria. En l'oligarquia democràtica hi ha un simple cas de delegació de poders, mentre que en l'oligarquia autocràtica hi ha un cas de detenció de poders».

Com també diu, no sense ironia: «Podem admetre que en cada qüestió que es planteja en la vida humana, hi ha un home o molts homes que són els posseïdors de la veritat única (...) si aquests homes volen imposar les seves idees, sigui com sigui, perquè són veres, o bones, o justes (...), el règim de la societat es converteix en un fet primari de puixança. S'imposa el que té més força. I succeeix que no sempre els que tenen la puixança social tenen la raó (...). La democràcia ha arribat a la solució pràctica del principi numèric de les majories damunt una base de drets humans essencials».

Ni la llibertat ni la democràcia tenen la virtut de convertir les persones en àngels... «L'error dels demòcrates idíl·lics i dels àcrates filosòfics (...) és creure en la bondat natural de l'home i en la seva perversió per efecte de l'opressió autoritària (...). La democràcia és un instrument, no pas de perfecció, sinó de perfeccionament. No posa al descobert i en acció la bondat general, perquè aquesta no existeix».

Els mals de la democràcia amb democràcia es curen, i en aquesta necessària i contínua intensificació, que vol dir també defensa, de la democràcia, els partits polítics i tots els ciutadans que tenen el coratge de fer política de base són els instruments imprescindibles per ordenar, vehicular i elevar a col·lectius, els interessos que, amb infinitat de matisos, tots legítimament tenim. I als ciutadans la democràcia ens reserva el veritable paper de protagonistes, el d'expressar-los mitjançant l'elecció personal i

periòdica, l'única base democràtica per a la també necessària i contínua regeneració.

Rector de la Universitat Rovira i Virgili.

[Qui som](#) [Treballa amb nosaltres](#) [Contacte](#) [Avis Legal](#) [Publicitat](#) [Mapa web](#)
